

Daniël 4:28-29 – God schrikt hoogmoedigen op

Het leven in Nederland is goed. Maar hoe vanzelfsprekend is dat eigenlijk? Je kunt doen alsof we dat gewoon verdiend hebben. Dat is hoogmoed. Jezus leert je nederigheid: erkennen dat het van God komt.

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Bij deze preek is een verwerkingsblad beschikbaar: [Samen Groei-en](#)

Liturgie

Zingen: GKB Gezang 171 : 1, 2 en 3

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: LvK 479 : 1 en 4

Gebed

Kinderen naar club

Lezen: Daniël 3 : 31 – 4 : 34

Zingen: Psalm 131 : 1, 2 en 3

Preek over Daniël 4 : 28 – 29

Zingen: Opwekking 689

Kinderen terug

Lezen wet

Zingen: Psalm 1 : 1, 2 en 3

Gebed

Collecte

Zingen: Psalm 72 : 6, 7 en 10

Zegen

Preek: God schrikt hoogmoedigen op

Inleiding

dia 1 – postbode

Het is altijd leuk als de postbode iets in je brievenbus stopt.

Zo vaak gebeurt dat niet meer,
bijna alles gaat tegenwoordig digitaal,
dus dat maakt het extra bijzonder als je papieren post krijgt.
Vanuit mijn studeerkamer kan ik de brievenbus goed in de gaten houden,
en als er iets in komt, kan ik mijn nieuwsgierigheid meestal niet bedwingen,
maar kijk ik direct wat de postbode heeft gebracht.
Meestal is het onbelangrijk, reclame en nieuwsbrieven,
soms is het echt leuk...

dia 2 – envelop

...en soms is het post uit Leeuwarden.

O ja, er komt wel vaker post uit Leeuwarden,
maar ik bedoel die post die je liever niet wilt hebben:
van het Centraal Justitieel Incasso Bureau, het CJIB.

Als je daar een brief van krijgt, weet je wel hoe laat het is:
je moet betalen omdat je een verkeersovertreding hebt gemaakt.
Dat is jullie natuurlijk nog nooit overkomen, maar mij wel...

Tot nog toe, en ik heb nu bijna 10 jaar mijn rijbewijs,
staat de teller op 2 enveloppen.

Dat is dus 1 in de 5 jaar.

Zeg eens eerlijk: wie heeft er meer?

Maar goed, terug naar de laatste keer dat ik die beruchte envelop kreeg.

‘Huh, een brief van het CJIB?!

Maar ik heb toch helemaal niet hard gereden?’

Ongelovig staar ik naar de envelop, bekijk hem nog eens van alle kanten,

maar ik durf hem niet te openen.

Uiteindelijk moet het maar, en ja hoor:

het is een bekeuring wegens te snel rijden, bijna 90 waar je 80 mag.

Toch geloof ik het nog niet:

er is vast ergens iets misgegaan op dat kantoor in Leeuwarden.

Misschien hebben ze het kenteken niet goed gefotografeerd, dat kan toch?

Of is de boete eigenlijk voor iemand die mij inhaalde?

Hè, vervelend, zo'n fout...

Of heeft Hanneke misschien te hard gereden,

dat zou alles ook kunnen verklaren...

Toch maar eens goed kijken: waar en wanneer is de snelheidsovertreding gemaakt?

Op een zondagmiddag op de weg van Sneek naar Franeker,

en precies op die zondagmiddag had ik in Sneek een kerkdienst.

Het is dus echt mijn eigen stomme fout, maar dat wil ik niet zien.

En om er maar zo snel mogelijk van af te zijn, betaal ik de boete direct,

zodat ik het weer kan vergeten.

Gelukkig wrijft Hanneke het me niet nog extra in.

dia 3 – God schrikt hoogmoedigen op

Gek is dat: zo'n brief is zo duidelijk als het maar kan, en toch probeer ik het te ontkennen.

Houd ik mijzelf voor de gek omdat ik er niet aan wil.

Dat is ook wat Nebukadnessar doet: zichzelf voor de gek houden.

Maar God schrikt hoogmoedigen op.

1. In verwarring

dia 4 – in verwarring

Schrikken, dat doet Nebukadnessar wel in Daniël 4.

Hij krijgt een droom te zien,

en na de droom blijft hij in verwarring achter.

dia 5 – trots op wat je hebt bereikt

Nebukadnessar, we kwamen hem in de vorige hoofdstukken ook al tegen,

hij is de machtigste man op aarde,

maar hij komt steeds weer in aanraking met de God van Israël.

Het lijkt erop dat hij er weinig van geleerd heeft.

Nu gaat het dus weer over deze Nebukadnessar,

en het bijzondere: wat we hebben gelezen is zijn eigen verklaring.

Nebukadnessar heeft het allemaal goed voor elkaar.

Hij is rijk, is machtig, heeft geen zorgen.

Hij heeft een luxe leven in een schitterend paleis.

Nebukadnessar is tevreden, en nog wel het meest met zichzelf.

Want hij heeft hard gewerkt om dit voor elkaar te krijgen.

Hij is er trots op!

dia 6 – een verwarrende droom

Het is een droomleven, maar een droom zet zijn leven op z'n kop.

Voor Nebukadnessar geen post uit Leeuwarden,
maar een droom uit de hemel.

Hij droomt over een boom.

Niet zomaar een boom, maar een hoge en stevige boom.

Het is een belangrijke boom, een bron van leven voor alle dieren,

die bij de boom veilig zijn en kunnen eten van zijn vruchten.

Als een psycholoog aan Nebukadnessar zou vragen om een boom te tekenen,

dan had hij precies deze boom getekend.

Deze boom is hoe Nebukadnessar graag tegen zichzelf aankijkt:
een bron van leven, onmisbaar voor zijn land.

Er is geen twijfel mogelijk: deze droom gaat over de koning zelf.

Maar de droom loopt niet goed af...

Die machtige boom wordt gekapt, alleen de stronk blijft staan.

De dieren vluchten weg en de boomstronk moet net als de dieren

leven.

De droom loopt vreemd af,
en ik kan me goed voorstellen dat je het niet precies
begrijpt.

Maar de boodschap van de droom is toch wel duidelijk:
Nebukadnessar is de boom die wordt omgehakt,
zijn koningschap wordt hem afgenomen.

Nebukadnessar wil er niet aan.

Hij zoekt uitvluchten: ging die droom wel over hem,
heeft hij de droom wel goed begrepen,
heeft hij het zich niet gewoon maar ingebeeld?

De droom laat hem in verwarring achter.

Want de boodschap die zo voor de hand ligt, daar wil hij niet
aan.

dia 7 – niet aan een duidelijke boodschap willen

Ik weet niet of je wel eens zo'n droom hebt gehad.

Ik zelf in ieder geval niet, dus dit verhaal staat voor mij
ver weg.

Maar dat gevoel van verwarring, dat herken ik wel.

Daar heb ik geen dromen voor nodig.

Ik heb het als ik op de bank zit en tv kijk,
met in m'n hand een glas cola en naast me een zak chips,
en dan beelden van de rest van de wereld zie.

Van woedende Grieken van wie het geld op is.

Van kinderen die worden uitgebuit in fabrieken.

Van vluchtelingen die nergens veilig zijn.

En ik schenk nog maar een cola in...

Het is verwarrend: moet ik iets anders doen?

En de duidelijke boodschap, dat mijn luxe niet vanzelfsprekend
is,

dat de wereld een harde wereld is en we in Nederland puur
geluk hebben,

die wil ik liever niet horen...

2. God schrikt hoogmoedigen op

dia 8 – God schrikt hoogmoedigen op

Je kunt je afsluiten voor dingen die je niet wilt horen.
Dat is een kwestie van wegzappen...
Maar Nebukadnessar kan dat niet: de droom laat hem niet los.
God staat niet toe dat hij de droom vergeet,
want Nebukadnessar moet worden opgeschrikt.

dia 9 – bang om slecht nieuws te brengen
Na de droom kan Nebukadnessar niet slapen.
Steeds als hij gaat liggen komen de beelden in alle heftigheid terug.
Zo kan het niet doorgaan, er moet iets gebeuren.
Hij roept hulp in van zijn professionele dromenuitleggers.
Hij vertelt ze de droom, dit keer wel.
De uitleggers schrikken: wat een verschrikkelijke droom is dit!
Niemand durft het de koning uit te leggen,
want ze willen niet de brenger van slecht nieuws zijn.
Inmiddels weten ze een beetje hoe de koning daarmee omgaat.
In plaats daarvan houden ze het vaag: 'tja, koning, dat kan van alles betekenen...'

De koning herinnert zich Daniël: hij moet de droom toch wel kunnen uitleggen?!
Hij laat Daniël ophalen en vertelt zijn droom.
Ook Daniël schrikt, de gedachten razen door zijn hoofd.
Hoe kan hij ooit de koning deze boodschap vertellen?
De koning heeft door dat Daniël schrikt.
Hij wil het nu toch echt weten: 'Daniël, zeg het me, wat betekent de droom?'
'Koning, het is verschrikkelijk.
Was het maar zo dat deze droom ging over uw vijanden.
Maar de droom gaat over u!'

dia 10 – God werpt hoogmoed omver
Het hoge woord is eruit, en Daniël kan vertellen.
'Koning, u bent die boom.'
Nebukadnessars vermoedens worden bevestigd.
'Koning, die boom staat voor uw hoogmoed.'

U bent tevreden met uzelf, tevreden met alles wat u hebt bereikt.

U hebt het hoog in de bol: u denkt dat iedereen van u afhankelijk is,

en dat u recht hebt op uw machtige en luxe leventje.

U denkt dat u een fantastische koning bent.

God denkt daar anders over.

Als u zo doorgaat koning, wordt de droom werkelijkheid.

Dan gaat de boom omver, wordt uw koningschap afgepakt.

U zult worden als een dier, dat leeft in het open veld.

Dus koning, bekeer u, alstublieft!

De koning bedankt Daniël.

Zijn verwarring trekt weg, hij voelt de rust terugkomen.

En er gebeurt niets...

Al snel is de koning de droom vergeten en gaat gewoon verder.

Hij is ingenomen met zichzelf en zijn prestaties: alles gaat om hem.

Dan grijpt God in.

De koning draait door en eindigt tussen de dieren.

Daar leeft hij zeven jaar lang.

dia 11 – hoogmoed laat geen ruimte voor genade

Moet je je voorstellen dat God dat bij jou zou doen...

Dat hij alles afpakt waarvan je dacht dat je het zo goed voor elkaar hebt.

Maar ook als God dat niet doet, heeft hij wel een duidelijke boodschap:

God kan niet tegen hoogmoed, want dan is er geen ruimte voor genade.

Als ik denk dat ik recht heb op mijn luxe leven,

dat ik het verdiend heb om een avond met chips en cola op de bank te zitten,

dan doe ik God geen recht: erken ik niet dat het zijn genade is.

God zegt: het draait niet om jou.

Hoogmoed maakt je lelijk.

Je bent alleen nog maar met jezelf bezig, alsof je het middelpunt bent van de wereld.

En dat is niet prettig, niet voor anderen, maar ook niet voor jezelf:

je moet steeds beschermen wat je hebt.

Maar op veel dingen heb je helemaal geen invloed.

Laat je opschrikken, doe niet alsof jij jouw leventje verdient!

3. Mag je trots zijn?

dia 12 – mag je trots zijn?

Maar mag je dan helemaal niet trots zijn?

Moet je als christen dan superbescheiden zijn,

en elk compliment direct relativeren?

Alsof je nergens goed in mag zijn...

dia 13 – wat goed is mag gezegd worden!

Er is niets mis met bescheidenheid, maar het kan doorslaan.

Dan wordt het valse bescheidenheid.

Soms kun je iets gewoon goed, en dat mag dan ook gezegd worden!

Ik heb bijvoorbeeld een goed verstand.

Volgens IQ-tests hoor ik bij de 2,5% van de intelligentste mensen.

Dat zeg ik niet om op te scheppen, het is gewoon zo.

Nederig zijn is niet dat je ontkent dat je iets kunt.

Daarmee doe je God namelijk ook geen recht.

Als ik zou zeggen: 'ach, mijn verstand, zo bijzonder is dat niet,'

dan beledig ik God: ik heb het van hem gekregen,

maar doe alsof het er niet is.

Nederig zijn betekent niet dat je nergens goed in mag zijn.

Het betekent wel dat je God er de eer voor geeft.

In mijn geval: ik heb een goed verstand van God gekregen.

dia 14 – geef jezelf er niet de eer voor

Want daar gaat het vaak fout, en dan wordt het hoogmoed:

als je jezelf er de eer voor geeft.

Als ik mijn verstand zou zien als een prestatie,
alsof ik het verdiend heb door er hard voor te werken.
Als je je rijkdom ziet als iets waar je recht op hebt,
omdat je er zoveel voor hebt gedaan.
Er is niets mis met cola, chips en tv kijken,
maar wel als je vindt dat jij nu eenmaal beter verdient dan
die vluchtelingen op tv.

Dat is het probleem van Nebukadnessar.
Er is niets mis met dat hij koning is en veel voor het land
heeft betekend.

Dat is gewoon zo!

Onder zijn koningschap is het goed gegaan met Babylonië.
Hij heeft het werk van zijn vader afgemaakt en Babylonië goed
op de kaart gezet.

Hij heeft enorm veel gebouwen op zijn naam staan,
waar hij de opdracht voor heeft gegeven en voor heeft betaald.
Het dak van zijn paleis, waar hij hoogmoedig rondwandelt en
wordt gestraft,
dat dak wás indrukwekkend!

Om zijn vrouw een plezier te doen,
heeft Nebukadnessar een prachtige daktuin aangelegd.
Later staat dat bekend als de hangende tuinen van Babel,
één van de zeven meest indrukwekkende bouwwerken ooit.
Nebukadnessar heeft alle reden om trots te zijn.
Maar het probleem is dat hij alle eer naar zichzelf trekt:
dat hij dit verdiend heeft, omdat hij nu eenmaal de beste is.

Van zulke hoogmoed komt weinig goeds.
Dan maak je jezelf groter en groter,
neem je meer en meer ruimte in,
en kun je nooit tevreden zijn.
Dan kun je niet meer samenleven.

4. Leer nederigheid van Jezus

dia 15 – leer van Jezus nederigheid

Ik denk dat in iedereen wel iets van die hoogmoed zit,
van de gedachte dat het om jou gaat.

Dat je het normaal vindt wat je allemaal kunt,
dat je recht hebt op luxe,
zonder het als een cadeau van God te zien.

dia 16 – Jezus overwint alle hoogmoed
Nebukadnessar kreeg een harde les.

Kunnen wij onze hoogmoed opgeven als we niet zo hard worden
aangepakt?

Ik geloof dat het kan door Jezus Christus.

Jezus is het tegenovergestelde van Nebukadnessar.

Nebukadnessar maakte zich groot, Jezus maakte zich klein.

Nebukadnessar vindt zijn weelderige leventje al heel wat,
maar Jezus had nog veel meer:

een plek in de hemel, aan de rechterhand van de Vader.

Nebukadnessar wordt door God op zijn plek gezet.

Jezus kiest ervoor om klein te worden, ook al is hij groot.

Tijdens zijn leven op aarde ging Jezus niet op zijn strepen
staan,

hij vroeg niet om een voorkeursbehandeling omdat hij nu
eenmaal God was.

Hij nam genoeg met weinig.

Nebukadnessar ging het om zichzelf, Jezus gaat het om jou.

Dát is nederigheid.

Die nederigheid werd zijn dood.

Paulus schrijft in Filippenzen 2:

‘en als mens verschenen, heeft hij zich vernederd en werd
gehoorzaam

tot in de dood – de dood aan het kruis.’

Maar het gaat verder:

‘daarom heeft God hem hoog verheven

en hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat.’

God maakt de nederige groot,

met zijn nederigheid heeft Jezus de hoogmoed verslagen.

God zou je op je knieën kunnen dwingen om je hoogmoed op te
geven.

Maar hij doet het veel mooier: hij wordt nederig voor jou.

Met Jezus is je hoogmoed gekruisigd.

dia 17 – delen als medicijn tegen hoogmoed

Leer van Jezus wat nederigheid is.

En daarbij kan het advies van Daniël aan Nebukadnessar ook helpen:

wees vrijgevig en ontferm je over de armen.

Geven helpt je om nederig te zijn, om niet vast te zitten aan wat je hebt.

De luxe waar ik in leef, de dingen waar ik goed in ben, dat zijn geen dingen die ik verdiend heb, het is Gods genade.

Daar mag je van genieten, maar ook uitdelen:

waarom zou ik meer recht op een gemakkelijk leven hebben dan een ander?

Misschien dat God daarom die vluchtelingen ook wel zo dichtbij brengt:

zodat wij leren om uit te delen, leren dat dit mensen net als wij zijn.

Dat is een geweldig medicijn tegen hoogmoed!

Toen ik 12 was kreeg ik een flinke zakgeldverhoging.

Er was 1 voorwaarde: ik moest ook een deel aan een goed doel geven.

Ik ben blij dat mijn ouders dat zo gedaan hebben:

zo leerde ik dat geld een cadeau is dat niet alleen voor jezelf is.

Zo geeft God ook: niet om alles voor jezelf te houden, alsof het jouw verdienste is.

Het is toch helemaal niet gek om een deel van je geld en talenten te delen?

Nee, delen is vaak niet makkelijk...

Maar houd jezelf niet voor de gek:

van delen wordt je echt een mooier mens.

Kijk maar naar Jezus.

Amen.